

Багрова С. І.,

завідувач відділу обслуговування науковою літературою Наукової бібліотеки

Житомирського національного агроекологічного університету

Стралківська О. П.,

бібліотекар відділу обслуговування науковою літературою Наукової бібліотеки

Житомирського національного агроекологічного університету

ЕЛЕКТРОННА ДОСТАВКА ДОКУМЕНТІВ ЯК НОВАЦІЯ В ОБСЛУГОВУВАННІ КОРИСТУВАЧІВ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ЖИТОМИРСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРОЕКОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

У статті розкрито досвід впровадження послуги електронної доставки документів у практику роботи Наукової бібліотеки ЖНАЕУ.

Ключові слова: бібліотечне обслуговування, електронні копії документів, бібліотечна послуга.

Наукова бібліотека Житомирського національного агроекологічного університету (ЖНАЕУ) як координаційний, науково-методичний центр об'єднання сільськогосподарських бібліотек Житомирської області спрямовує свою роботу на інформаційне забезпечення розвитку науки, освіти і практики, удосконалення механізмів задоволення інформаційних потреб й запитів користувачів, пошук нових форм і методів інформаційного обслуговування.

Технологія електронної доставки документів (ЕДД) – це комплекс робіт, що дає змогу оперативно надавати копії документів віддаленим користувачам як шляхом переведення традиційних видань в електронну форму, так і надаючи електронні копії видань, що зберігаються у повнотекстових базах даних [8, с. 13].

Наразі електронна доставка документів є однією з обговорюваних у фаховій літературі тем. Питанню ЕДД у бібліотеках присвячені роботи сучасних українських і російських фахівців: Н. Розколупи [10], О. Прохоренко, Т. Павленко [8], М. Ігнатюк [4], О. Ісаєнка, Н. Коліберди [5], К. Карамішевої [6], О. Єроніної [3], О. Демет'євої [2], О. Гурбанової [1], О. Лаврик, В. Глухова [7] та ін.

Метою статті є висвітлення досвіду впровадження послуги електронної доставки документів як сучасної технології обслуговування користувачів у практику роботи Наукової бібліотеки ЖНАЕУ.

Актуальним питанням віртуального обслуговування Наукової бібліотеки ЖНАЕУ є підвищення рівня якості та оперативності послуги ЕДД у задоволенні інформаційних потреб сучасного користувача.

В умовах зростання попиту на оперативну інформацію традиційні методи її доставки виявилися недостатніми. У зв'язку з невідповідністю між доступністю інформації про документ і тривалим очікуванням на його одержання гальмуються процеси обслуговування. Для подолання цієї проблеми бібліотеки взяли курс на сканування документів і пересилку електронних копій на e-mail [9, с. 17].

З 2014 року, паралельно з традиційними технологіями обслуговування користувачів, у Науковій бібліотеці ЖНАЕУ розпочалося впровадження нової послуги – електронної доставки документів. Наразі користувачами цієї послуги є не тільки науковці, викладачі, аспіранти, але й студенти, які зацікавлені в оперативному отриманні інформації. Послуга має ряд переваг перед традиційним обслуговуванням:

- практична відсутність відмов видати документ з поясненням, що він в одному примірнику;
- оперативність обслуговування віддалених користувачів за рахунок стислих термінів доставки документів;
- багаторазове використання електронної копії у разі повторних запитів на надання конкретних документів.

Кожна бібліотека має свої власні механізми одержання замовлень і передачі файлів замовникам. Для регулювання цих механізмів фахівці Наукової бібліотеки ЖНАЕУ розробили такі організаційні документи, як: «Положення про систему електронної доставки документів» та «Журнал реєстрації замовлень через ЕДД».

На сайті представлений технологічний процес і порядок надання послуг з електронної доставки документів віддаленим користувачам. Для того, щоб замовити копію документа, необхідно заповнити інтерактивну форму (рис. 1). На кожний документ замовник має оформити окреме замовлення

http://www.lib.znau.edu.ua/jirbis2/index.php?option=com_content&view=article&id=23&Itemid=396.

Послуга електронної доставки документів надає можливість замовляти електронну копію друкованих документів з фондів бібліотеки та інших офіційних джерел. Згідно із Законом України «Про авторське право і суміжні права», приймаються замовлення на копіювання та доставку окремих опублікованих статей і уривків з опублікованих друкованих творів. Отримані копії дозволяється використовувати лише з метою освіти, навчання та приватного дослідження. Не дозволяється тиражувати отримані копії, відтворювати їх у будь-якій формі, окрім одноразового друку електронного файлу, та передавати іншим особам або

організаціям. Виконуються замовлення на доставку фрагментів документів обсягом **до 15 сторінок** протягом **5-ти днів**.

[illegible]

Рис. 1. Форма замовлення ЕДД

Для формування інформаційної культури користувачів й з метою популяризації послуги ЕДД, згідно з наказом ректора, була введена дисципліна «Інформаційна культура студента» для студентів молодших курсів усіх спеціальностей та надаються індивідуальні й групові консультації для науковців, викладачів, аспірантів та студентів [4, с. 119].

Науково-викладацькому персоналу університету та бібліотекам об'єднання регулярно надходять електронні листи з інформацією про нові надходження з відсканованим змістом періодичних видань. З 2014 року за допомогою електронної доставки користувачам Наукової бібліотеки ЖНАЕУ було надано 770 копій документів. На 01.11.2015 було замовлено 395 копій.

У контексті сучасного розвитку інформаційних технологій електронна доставка документів є однією з пріоритетних бібліотечних послуг: дозволяє звужити просторові та часові рамки отримання інформації користувачем.

Список використаних джерел

1. Гурбанова О. Российская национальная библиотека как Федеральный центр МБА и ДД Российской Федерации / О. Гурбанова // Библиотечное дело. – 2013. – № 13. – С. 6–8.
2. Дементьева Е. В. Электронный межбиблиотечный абонемент – основа для равноправного информационного обмена в настоящем и будущем / Е. В. Дементьева // Научные и технические библиотеки. – 2003. – № 4. – С. 92–97.

3. Еронина Е. А. Электронная доставка документов – ближайшая перспектива в развитии новых технологий ГПНТБ России / Е. А. Еронина, Г. А. Лисицына // Научные и технические библиотеки. – 1998. – № 1. – С. 120–122.

4. Игнатюк М. В. Развитие информационной грамотности пользователей объединения сельскохозяйственных библиотек Житомирской области как компонент современной системы библиотечно-информационного обеспечения в области агроэкологии / М. В. Игнатюк // Библиотеки в информационном обществе: сохранение традиций и развитие новых технологий : докл. междунар. науч. конф., 3–4 дек. 2014 г. / Гос. учреждение «Белорус. с.-х. б-ка им. И. С. Лупиневича» Нац. акад. наук Беларуси ; редкол.: В. В. Юрченко [и др.]. – Мн., 2014. – С. 116–123.

5. Ісаєнко О. Комплексне інформаційне обслуговування віддалених користувачів НБУВ: концепція, регламентувальна документація / О. Ісаєнко, Н. Каліберда // Вісник Книжкової палати. – 2012. – № 11. – С. 16–20.

6. Карамішева К. Онлайн-послуги Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: сучасні підходи та перспективи / К. Карамішева // Вісник Книжкової палати. – 2014. – № 6. – С. 1–4.

7. Лаврик О. Л. Электронная доставка документов [Электронный ресурс] / Л. О. Лаврик, В. А. Глухов ; ГПНТБ СО РАН. – 2000. – Режим доступа: <http://www.spsl.nsc.ru/lisa/index.htm>. – Назва з екрану. – Перевірено: 17.11.2015.

8. Прохоренко О. Електронна доставка документів у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського: досвід упровадження / О. Прохоренко, Т. Павленко // Бібліотечний вісник. – 2014. – № 2 (220). – С. 12–16.

9. Прохоренко О. Сучасні технології обслуговування користувачів Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського через МБА та ЕДД / О. Прохоренко, Т. Павленко // Бібліотечний форум. – 2014. – № 1. – С. 16–19.

10. Розколупа Н. Електронна доставка документів і авторське право / Н. Розколупа // Бібліотечна планета. – 2005. – № 4. – С. 19–21.

Стаття надійшла до редакції 12.11.2015.

Багрова С. И., Стралковская О. П.

Научная библиотека

Житомирского национального агроэкологического университета

Электронная доставка документов как новация в обслуживании пользователей Научной библиотеки Житомирского национального агроэкологического университета

В статье раскрыт опыт внедрения услуги электронной доставки документов в практику работы Научной библиотеки ЖНАЭУ.

Ключевые слова: *библиотечное обслуживание, электронные копии документов, библиотечная услуга.*

Bahrova S., Stralkivska O.

Scientific Library,

Zhytomyr National Agroecological University

Edd as innovation in service of users in Scientific Library of Zhytomyr National Agroecological University

In the article the experience of inculcating service EDD in the practice of work of Scientific Library of ZNAEU is exposed.

Keywords: *library service, electronic copies of documents, library service.*